

P9_TA(2024)0209

Sporazum o prostovoljnem partnerstvu med EU in Republiko Slonokoščeno obalo: izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov pri uvozu lesa in lesnih proizvodov v EU (resolucija)

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 2024 o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Unije, sporazuma o prostovoljnem partnerstvu med Evropsko unijo in Republiko Slonokoščeno obalo o izvrševanju zakonodaje, upravljanju in trgovanju na področju gozdov pri uvozu lesa in lesnih proizvodov v Evropsko unijo (FLEGT) (COM(2023)0383 – C9-0035/2024 – 2023/0222R(NLE))

(C/2025/1317)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 13. julija 2023 za sklep Sveta o sklenitvi sporazuma o prostovoljnem partnerstvu med Evropsko unijo in Republiko Slonokoščeno obalo o izvrševanju zakonodaje, upravljanju in trgovanju na področju gozdov pri uvozu lesa in lesnih proizvodov v Evropsko unijo (FLEGT) (COM(2023)0383),
- ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta o sklenitvi sporazuma o prostovoljnem partnerstvu med Evropsko unijo in Republiko Slonokoščeno obalo o izvrševanju zakonodaje, upravljanju in trgovanju na področju gozdov pri uvozu lesa in lesnih proizvodov v Evropsko unijo (12247/2023),
- ob upoštevanju osnutka sporazuma o prostovoljnem partnerstvu med Evropsko unijo in Republiko Slonokoščeno obalo o izvrševanju zakonodaje, upravljanju in trgovanju na področju gozdov pri uvozu lesa in lesnih proizvodov v Evropsko unijo (12902/2023),
- ob upoštevanju zahteve za odobritev, ki jo je Svet podal v skladu s prvima pododstavkoma člena 207(3) in (4) v povezavi s členom 218(6), drugi pododstavek, točka (a)(v), ter členom 218(7) Pogodbe o delovanju Evropske unije (C9-0035/2024),
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2173/2005 z dne 20. decembra 2005 o vzpostavitvi sheme izdajanja dovoljenj FLEGT za uvoz lesa v Evropsko skupnost ⁽¹⁾ (uredba FLEGT),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode ⁽²⁾ (uredba EU o lesu),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom Evropski zeleni dogovor (COM(2019)0640) in resolucije Parlamenta z dne 15. januarja 2020 o isti temi ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2020 o vlogi EU pri varstvu in obnovi svetovnih gozdov ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. oktobra 2020 s priporočili Komisiji o pravnem okviru EU za zaustavitev in obrnitev trenda krčenja gozdov po svetu, ki ga povzroča EU ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Pariškega podnebneega sporazuma in Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost, katerih cilj je zaustaviti in obrniti trend siromašenja narave,
- ob upoštevanju ciljev OZN za trajnostni razvoj,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (uredba EU o krčenju gozdov) ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 10. aprila 2024 ⁽⁷⁾ o osnutku sklepa Sveta,

⁽¹⁾ UL L 347, 30.12.2005, str. 1.

⁽²⁾ UL L 295, 12.11.2010, str. 23.

⁽³⁾ UL C 270, 7.7.2021, str. 2.

⁽⁴⁾ UL C 385, 22.9.2021, str. 10.

⁽⁵⁾ UL C 404, 6.10.2021, str. 175.

⁽⁶⁾ UL L 150, 9.6.2023, str. 206.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2024)0208.

- ob upoštevanju člena 105(5) Poslovnika,
 - ob upoštevanju pisma Odbora za razvoj,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino (A9-0137/2024),
- A. ker približno 11 % kopenske površine Slonokoščene obale pokrivajo gozdovi, od katerih je polovica tropskega deževnega gozda; ker se je gozdna površina Slonokoščene obale drastično zmanjšala, saj je država od leta 1960 izgubila 75 % svojih gozdov, predvsem zaradi vse obsežnejšega gojenja komercialnih pridelkov, zlasti kakava, pa tudi kavčuka, kave, indijskih oreškov in palmovega olja; ker je izguba gozdnih površin v Slonokoščeni obali med letoma 1990 in 2000 v povprečju znašala 275 000 ha letno, med letoma 2015 in 2021 71 600 ha letno, med letoma 2019 in 2021 pa 26 000 ha letno;
- B. ker je bil leta 2019 uveden nov zakonik o gozdovih, da bi opredelili trajnostno strategijo za gospodarjenje z njimi; ker novi zakonik še ni začel veljati in je gozdarski sektor še naprej organiziran v skladu z odlokom iz leta 1994;
- C. ker se je delež gozdarstva v celotnem gospodarstvu države v zadnjih letih zmanjšal in je leta 2019 po podatkih ministrstva za vode in gozdove (Ministère des Eaux et Forêts) predstavljal le 1 % BDP; ker je gozdarski sektor kljub temu četrti največji vir izvoznih prihodkov in pomemben delodajalec, vendar je njegova prihodnost že nekaj desetletij ogrožena zaradi obsežnega krčenja gozdov in netrajnostnih praks; ker je proces sklenitve sporazuma o prostovoljnem partnerstvu, pri katerem se poudarjata zakonitost in dobro upravljanje, gozdarskemu sektorju v pomoč pri ustvarjanju trajnostnih delovnih mest na podeželju, ohranjanju biotske raznovrstnosti in ponorov ogljika, obnovi narave in ustvarjanju dohodka za državljane Slonokoščene obale, in sicer s praksami trajnostnega gospodarjenja z gozdovi;
- D. ker so bile evropske države v preteklosti glavni namembni kraj za izvožen les iz Slonokoščene obale, čeprav podatki OZN o trgovini kažejo, da se njihov delež zmanjšuje, povečuje pa se izvoz v Azijo;
- E. ker je Slonokoščena obala za Nigerijo drugo največje gospodarstvo v Zahodni Afriki in največja svetovna dobaviteljica kakava; ker je EU največji kupec kakava iz Slonokoščene obale (67 % vsega izvoza iz Slonokoščene obale);
- F. ker je Slonokoščena obala januarja 2010 uradno zaprosila EU za informacije o postopku FLEGT; ker sta obe strani junija 2013 začeli pogajanja o sporazumu o prostovoljnem partnerstvu, zaključili pa sta jih oktobra 2022;
- G. ker je cilj sporazuma o prostovoljnem partnerstvu zagotoviti, da bodo vse pošiljke lesa in lesnih proizvodov iz Slonokoščene obale, namenjene na trg EU, v skladu s sistemom Slonokoščene obale za zagotavljanje zakonitosti lesa, s čimer bodo izpolnjeni pogoji za pridobitev dovoljenja FLEGT; ker bosta morala biti tudi domači les in les, namenjen na druge izvozne trge, skladna s tem sistemom in bo treba zanj pridobiti dovoljenje H-Legal;
- H. ker sistem za zagotavljanje zakonitosti lesa obsega opredelitev zakonitosti, nadzor nad dobavno verigo, preverjanje skladnosti, izdajo dovoljenj FLEGT in neodvisen nadzor;
- I. ker bo od 1. januarja 2025 za dobavo iz Slonokoščene obale na trge EU, tudi kakava in lesa, treba izpolnjevati pogoje iz uredbe EU o krčenju gozdov;
- J. ker sporazum zajema pet obveznih lesnih proizvodov na podlagi uredbe FLEGT – hlode, žagan les, tirne pragove, vezan les in furnir – ter več drugih lesnih proizvodov;
- K. ker namen in pričakovane koristi sporazumov o prostovoljnem partnerstvu FLEGT presegajo zgolj olajšanje trgovine z zakonitim lesom, saj so namenjeni tudi uvajanju sistemskih sprememb pri upravljanju gozdov, kazenskem pregonu, preglednosti in vključevanju različnih deležnikov v proces političnega odločanja;
1. pozdravlja zaključek pogajanj o sporazumu o prostovoljnem partnerstvu med EU in Slonokoščeno obalo ter poziva k njegovi hitri ratifikaciji na obeh straneh, da bo lahko začel veljati leta 2024;
2. priznava, da bo polno izvajanje sporazuma o prostovoljnem partnerstvu dolgoročen proces, pri katerem bo treba sprejeti cel sklop zakonodaje ter zagotoviti ustrezno upravno zmogljivost in strokovno znanje za njegovo izvajanje in izvrševanje; opozarja, da se lahko dovoljenja FLEGT začnejo izdajati šele, ko bo Slonokoščena obala dokazala, da je njen sistem za zagotavljanje zakonitosti lesa pripravljen; zato poziva k uvedbi ukrepov, ki bi lahko pripomogli k zmanjšanju obremenjujočih upravnih postopkov; poziva obe partnerici, naj opredelita digitalne metode za poenostavitev tega procesa, na primer brezpapirne rešitve, kot so e-potrčila;

3. poudarja visoko stopnjo krčenja gozdov v Slonokoščeni obali, ki je povezana zlasti s proizvodnjo kakava, ter slab nadzor nad nezakonito sečnjo in trgovino z lesom; priznava zavezo Slonokoščene obale, da bo zagotovila, da se bo les pridobival v skladu z nacionalno zakonodajo, da bo nadaljevala regulativne reforme za dopolnitev in krepitev pravnega okvira ter sprejela okvir za spremljanje skladnosti in izvajanje neodvisnih ocen sistema;
4. poudarja, da so v fazi izvajanja potrebna nenehna posvetovanja in vključevanje deležnikov, vključno z deležniki iz gozdarskega sektorja in zunaj njega, zlasti iz lokalnih in domorodnih skupnosti; poleg tega poudarja, da je treba v tej fazi upoštevati tudi vidik spola; v zvezi s tem opozarja, da je treba spoštovati načela prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju, ki bi ga bilo treba določiti kot enega od pogojev za nakup ali uporabo gozdnih zemljišč v skladu z mednarodnimi zakoni o človekovih pravicah, namreč Konvencijo Mednarodne organizacije dela št. 169 o domorodnih in plemenskih ljudstvih ter standardi iz prostovoljnih smernic Organizacije OZN za prehrano in kmetijstvo za odgovorno upravljanje zemljiške posesti, ribištva in gozdov; poziva Komisijo in delegacijo EU v Slonokoščeni obali, naj zagotovita zadostno gradnjo zmogljivosti ter logistično in tehnično podporo v okviru sedanjih in prihodnjih instrumentov razvojnega sodelovanja, da bo lahko Slonokoščena obala izpolnila zaveze glede uvedbe sistema za zagotavljanje zakonitosti lesa in s tem povezanih ukrepov; priporoča, naj obe partnerici po potrebi izkoristita digitalne možnosti, kot so sledljivost in tehnologije blokvnih verig, ki lahko olajšajo izvajanje in izvrševanje sporazuma o prostovoljnem partnerstvu;
5. opozarja, da sta trajnostno in vključujoče upravljanje gozdov in gospodarjenje z njimi bistvena za uresničitev ciljev iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in Pariškega sporazuma;
6. pozdravlja nedavne ukrepe Slonokoščene obale, da bi obrnila trend krčenja gozdov, med drugim: sprejetje nacionalne strategije za zmanjšanje emisij zaradi krčenja in degradacije gozdov v državah v razvoju (REDD+), vključno s strateško možnostjo kmetijstva brez krčenja gozdov, v letu 2017, podpis skupnega akcijskega okvira pobude za kakav in gozdove, sprejetje politike za ohranjanje, sanacijo in širitev gozdov ter razglasitev novega gozdarskega zakonika 23. julija 2019;
7. poudarja, da je treba v izvajanje sporazuma o prostovoljnem partnerstvu vključiti deležnike v skladu z načelom nediskriminacije, na podlagi katerega bi bilo treba vključiti deležnike v gozdarskem sektorju, hkrati pa zagotoviti, da se upošteva vidik spola;
8. je seznanjen z uredbo EU o krčenju gozdov, ki je že začela veljati ter bi morala dopolnjevati FLEGT in druge pobude, ki obravnavajo nezakonito krčenje gozdov; poziva partnerici, naj preprečita podvajanje teh ukrepov in racionalizirata ukrepe, da bi kar najbolj povečali koristi za podjetja, državljane in okolje; vztraja, da so pri izvajanju uredbe potrebni ustrezni podporni mehanizmi, zlasti za mala in srednja podjetja ter male kmete;
9. poudarja, da je uspeh FLEGT odvisen tudi od boja proti goljufijam, organiziranemu kriminalu in korupciji v celotni verigi dobave lesa; poziva vlado Slonokoščene obale, naj si še naprej prizadeva zavezati vsesplošno korupcijo in naj odpravi tudi druge dejavnike, ki spodbujajo nezakonito sečnjo in degradacijo gozdov, zlasti kar zadeva carino, v sodelovanju z drugimi organi, ki bodo imeli ključno vlogo pri izvajanju in izvrševanju sporazuma o prostovoljnem partnerstvu; poudarja pomen varstva človekovih pravic, zlasti pravic delavcev, pri nabavljanju blaga in proizvodov za trg EU; v zvezi s tem poziva lokalne oblasti, naj posebno zaščito razširijo na otroke;
10. poziva Komisijo, naj v okviru postopka pregleda načrtovanja dvostranskega programa EU za obdobje 2025–2027 poveča sredstva za partnerstvo za gozdove s Slonokoščeno obalo, da bi pomagala pri izvajanju sporazuma o prostovoljnem partnerstvu, in to dopolni s potrebno tehnično podporo, da bi olajšali prizadevanja in politično zavezo Slonokoščene obale ter dosegli cilje obeh pogodbenic sporazuma; nadalje poziva Komisijo, naj redno poroča o napredku v zvezi z akcijskim načrtom FLEGT;
11. pozdravlja zavezo ministrstva za vode in gozdove, da bo sprejelo ukrepe za učinkovito vključevanje žensk v gospodarjenje z gozdnimi viri države; nadalje poudarja, da je vključevanje žensk in drugih ranljivih skupin v gospodarjenje z gozdovi pomembno za prihodnja pogajanja o sporazumu o prostovoljnem partnerstvu; poziva, naj se analiza glede na spol vključi v vse dejavnosti in projekte, povezane z izvajanjem sporazuma o prostovoljnem partnerstvu FLEGT; poziva druge javne organe Slonokoščene obale, naj sprejmejo strategije za enakost spolov pri gospodarjenju z gozdovi;
12. poziva, naj se okrepi vloga in sodelovanje zasebnega sektorja pri izvajanju sporazuma o prostovoljnem partnerstvu, gospodarskim subjektom, zlasti malim in srednjim podjetjem, pa naj se pomaga pri krepitvi zmogljivosti za zagotavljanje večje jasnosti, razumevanja in skladnosti z zahtevami tega sporazuma;

13. priznava, da se lahko s pogajanjem o sporazumu o prostovoljnem partnerstvu sektorjem omogoči, da opredelijo skupne cilje in prednostne naloge za trajnostno gospodarjenje z gozdovi, hkrati pa se ponudi pomembna priložnost, da družbe omogočijo participativno upravljanje svojih gozdov na lokalni in regionalni ravni ter na ravni skupnosti, vključno z delavskimi in poslovnimi organizacijami, in celo na državni ali zvezni ravni;
14. poudarja pomen gozdarskih delovnih mest in zaposlovanja na podeželju v gospodarstvu Slonokoščene obale, ki bi jih bilo treba upoštevati pri izvajanju sporazuma o prostovoljnem partnerstvu; v zvezi s tem meni, da bi morali Komisija in organi Slonokoščene obale izvesti izčrpno oceno učinka sporazuma o prostovoljnem partnerstvu na delavce in male proizvajalce v sektorju, na katere bi lahko vplival povečan nadzor sečnje; poziva Komisijo, naj spodbuja in podpira programe za preusmeritev teh delavcev in proizvajalcev v druge dejavnosti;
15. poudarja pomen trajnostne proizvodnje kakava v Slonokoščeni obali; pozdravlja pobude, kot je zavezništvo za trajnostni kakav, ki je ambiciozen načrt, ki so ga skupaj sprejeli EU, Slonokoščena obala, Gana in sektor kakava, da bi izboljšali gospodarsko, socialno in okoljsko trajnostnost proizvodnje kakava in trgovine z njim;
16. poudarja, da je treba odpraviti temeljne vzroke krčenja gozdov v Slonokoščeni obali; v zvezi s tem opozarja, da je Slonokoščena obala največja proizvajalka kakava na svetu, približno 40 % te proizvodnje pa je namenjene za EU; vendar z zaskrbljenostjo ugotavlja, da ji to prinese le od 5 do 7 % dobička, ki ga ta sektor ustvari na svetovni ravni, zato se kmetje, čeprav sektor prinaša dohodek petini prebivalstva Slonokoščene obale, običajno ne morejo preživljati s svojim delom in proizvodnjo; ugotavlja tudi, da po ocenah 54,9 % proizvajalcev kakava iz Slonokoščene obale in njihovih družin trenutno živi pod pragom revščine; opozarja, da lahko trajnostnost kakava najlažje dosežemo tako, da zagotovimo, da podjetja zanj plačujejo pošteno ceno, da so kmetje ustrezno plačani in da se odpravi delo otrok v proizvodnji kakava;
17. poudarja, da je raba zemljišč pri upravljanju gozdov zelo pomembna in da je potrebna strateška vizija upravljanja gozdov, povezana z vprašanji podnebnih sprememb in biotske raznovrstnosti; poziva vlado Slonokoščene obale, naj poskrbi za tesno usklajevanje med obstoječimi pobudami v gozdarskem sektorju, kot so REDD+, sporazum o prostovoljnem partnerstvu FLEGT in nacionalno določeni prispevki v skladu s Pariškim sporazumom ter nacionalnimi cilji iz Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost;
18. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj dejavno podpirata Slonokoščeno obalo v skladu s členom 30 uredbe EU o krčenju gozdov; poudarja, da mora sodelovanje omogočati polno udeležbo vseh deležnikov, vključno z malimi kmeti, in bi morale zajemati pomoč pri drugi ustrezni in prihodnji zakonodaji EU, kot sta direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in uredba o prisilnem delu;
19. priznava, da sporazum o prostovoljnem partnerstvu s Slonokoščeno obalo, pa tudi sporazumi z drugimi državami, dokazujejo, da lahko trgovinski sporazumi delujejo brez groženj nalaganja sankcij, in sicer z uporabo različnih načinov nadzora in sodelovanja;
20. poudarja, da so sporazumi o prostovoljnem partnerstvu pomemben pravni okvir za EU in njene partnerske države, ki sta ga omogočila dobro sodelovanje in zavezanost teh držav; zato poudarja, da bi bilo treba spodbujati nove sporazume o prostovoljnem partnerstvu z dodatnimi partnerji;
21. poziva Komisijo, naj redno poroča Parlamentu o izvajanju sporazuma, tudi o delu skupnega odbora za izvajanje;
22. poziva države članice EU, naj v celoti izvajajo in izvršujejo uredbo EU o lesu ter naj izpolnjujejo zahteve iz uredbe EU o krčenju gozdov;
23. poudarja, da bi države po vsem svetu, ki imajo urejene uvozne trge za zakoniti les ali te trge želijo urediti, imele koristi od sodelovanja in po možnosti sprejetja vzajemnih pravil in sistemov, kot so FLEGT in sporazumi o prostovoljnem partnerstvu EU; poudarja, da bi bili mednarodni standardi učinkovitejši ter bi spodbujali dolgoročno pravno varnost za podjetja in potrošnike;
24. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter vladi in parlamentu Republike Slonokoščene obale.